

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

●●● SEKTÖR RAPORLARI

İhracat Genel Müdürlüğü
Maden, Metal ve Orman Ürünleri Daire Başkanlığı

MADENCİLİK

ÖZET

Türkiye madencilik sektörü, 2002 ve 2008 yılları arasında 4 milyar TL'den 15,1 milyar TL'ye yükselen cirosu, 1.388 adet den 2.422 adede yükselen girişim sayısı, 2010 yılı itibarı ile 114.000 bin kişilik istihdam kapasitesi 1 ve toplam 30.795 adet² ruhsat ile ülkemizin sanayi üretiminde önemli sektörlerinden biri konumuna gelmiştir. Madencilik sektörü gayri safi yurt içi hasıla miktarı 2000 yılında 1,6 milyar TL iken bu rakam 2010 yılında 15,7 milyar TL'ye ulaşmış, sektörün aynı dönemdeki toplam gayri safi yurt içi hasıla içindeki payı ise %1'den %1,4'e çıkmıştır³.

Dünyada 132 ülke arasında toplam maden üretim değeri itibarıyla 28'inci sırada yer alan ülkemiz, maden çeşitliliği açısından ise 10'uncu sırada bulunmaktadır. Başta endüstriyel ham maddeler olmak üzere, bazı metalik madenler, linyit ve jeotermal kaynaklar gibi enerji ham maddeleri açısından ülkemiz zengindir. Ancak birkaç maden dışında dünya ölçeğindeki rezervlerimiz kısıtlıdır. Dünyada üretimi ve ticareti yapılan 90 çeşit maden ve mineralden sadece 13'ünün ekonomik ölçekteki varlığı henüz saptanamamıştır. Ülkemiz 50 çeşit madende kısmen yeterli kaynaklara sahipken, 27 maden ve mineralin günümüzde bilinen rezervleri ve kaliteleri ekonomik madencilik için yetersizdir. Ülkemizin, maden kaynakları ve çeşitliliği bakımından kendi kendine kısmen yeterli olan ülkeler arasında yer aldığı söylenebilir. Dünya endüstriyel ham madde rezervlerinin % 2,5'i; kömür rezervlerinin % 1'i; jeotermal potansiyelinin % 0,8'i, mermer rezervlerinin %33'ü ve metalik maden rezervlerinin % 0,4'ü ülkemizde bulunmaktadır. Ülkemizin zengin olduğu madenler arasında ilk sırayı dünya rezervlerinin % 72'sini oluşturan bor mineralleri almaktadır⁴.

Maden rezervlerinde önemli payları olduğu gibi dünya maden üretiminde de rol oynayan ülkelerin başında ABD, Çin, Güney Afrika, Kanada, Avustralya ve Rusya gelmektedir. Dünya madencilik sektöründe yer alan ilk 40 şirket toplam gelirlerinin bir önceki yıla göre %34 artarak 2010 yılında 435 milyar ABD dolarına ulaşması⁵, yaşanan ekonomik durgunluğa rağmen küresel anlamda sektörde yaşanan gelişmenin anlaşılmasında önemli bir göstergedir.

Mermer ve doğal taş, Türkiye toplam madencilik ihracatının yaklaşık % 50'sini oluşturarak en büyük paya sahip olmaktadır. 2010 yılında Türkiye'nin madencilik sektör ihracatı mermer ve doğaltaş hariç olmak üzere, 2,008 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. 2011 yılında ise bu rakam, küresel ekonomik kriz ve imalat sanayisindeki yavaşlamadan dolayı ancak 2,095 milyar ABD dolarına ulaşabilmiştir. Bakır ve krom ihracatının önemli bir kısmını oluşturmakta, bu madenleri feldspat ve bor izlemektedir. Çin, Türkiye madencilik ürünlerinin en önemli ithalatçısıdır: 2011 yılında madencilik sektörü toplam ihracatının %40'ı Çin'e yapılmıştır. Çin'i, %4,6 ile İtalya ve %4,5 ile Belçika izlemektedir. Sektörün toplam ihracatımızdaki oranı 2010 da %1,76 iken 2011 de bu oran %1,55 olarak gerçekleşmiştir.

Sektörün ihracat rakamları toplam ihracat içerisinde görece düşük bir orana sahip olsa da ülke içerisinde yarattığı yoğun istihdam ve diğer sektörler ile yakın üretim ilişkisi nedeni ile

¹ TÜİK İstatistiksel Göstergeler 1923-2010

² MİGEM,2011

³ TÜİK İstatistiksel Göstergeler 1923-2010

⁴ TBMM Madencilik Araştırma Komisyon Raporu,2010

⁵ PWC,2011

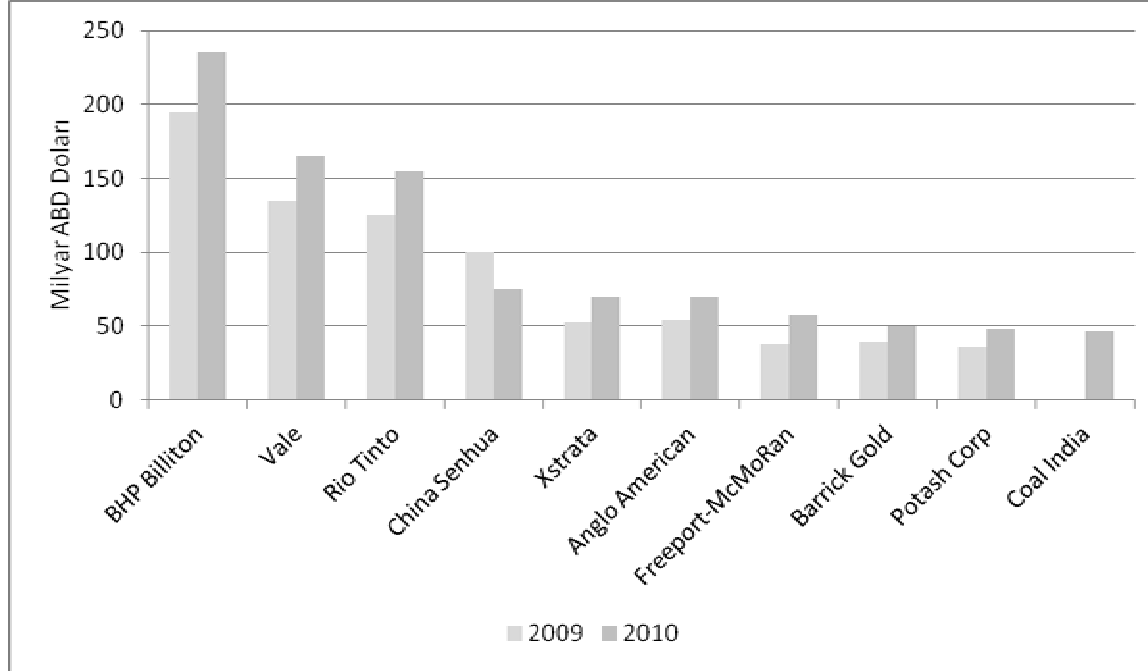
madencilik sektörü ülkemizin önemli sektörlerinden biri olma özelliğini korumaktadır. Bu çalışmaya konu doğal taş dışı madencilik sektörüne ilişkin ürünler ek 4.1’de verilmiştir.

SEKTÖRÜN GENEL GÖRÜNÜMÜ

Dünya Madencilik Sektörü

Küresel ekonomide; madencilik sektörü diğer birçok endüstrinin ilk tedarikçisi olması ve başka sektörler için ise pazar olması nedeni ile önemini korumaktadır. Bununla beraber çeşitli borsalarda ürünlerinin ticaretinin yapılması da küresel anlamda yatırımcılar için sektörü çekici hale getirmektedir. Madencilik sektörünün ilk yatırım maliyetinin yüksek olması ve ulusal anlamdaki yasal düzenlemeler, sektörün daha çok büyük ölçekli şirketler tarafından domine edilmesine neden olmaktadır. 2010 yılı sonu ile toplam yıllık ciroları 435 milyar ABD dolarına ulaşan en büyük 40 şirketten piyasa değeri açısından bakıldığında küresel ölçekte en büyük on şirket aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Şekil 1 – İlk 10 şirket (Kaynak: Capital, IQ)

Bu şirketlerden ilk üçü olan Rio Tinto, BHP Billiton ve Vale'nin 2010 yılı toplam cirosu ilk 40 şirketin toplam cirosunun %36'nı oluşturmaktadır. Bu oran madencilik sektöründe sermaye gücünün karlılık ve yatırım açısından önemini ortaya koymaktadır. 2010 yılı itibarı ile Dünya ölçeğinde en büyük 40 şirket Ek 4.2’de verilmiştir. İlk 40 şirket içerisinde dokuz tanesi Kanada, yedi tanesi İngiltere, beş tanesi ABD, dört tanesi ise Hong Kong merkezlidir.

Dünya Madencilik Sektörü Üretim Rakamları

Ülkemiz madenciliğinde ihracata konu başlıca ürünlerin dünya üretim miktarlarına bakıldığında, bor, feldspat ve manyezit üretiminde Türkiye'nin ilk üç üretici ülkeden biri olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Dünya Üretim Miktarları (Miktar: 1000 ton, Rezerv: 1000 ton)

Madde	Ülke	2009	2010	Toplam Rezerv
Krom	G.Afrika	6,870	8,500	>350,000
	Hindistan	3,760	3,800	
	Kazakistan	3,330	3,400	
	Toplam Üretim	19,300	22,000	
Bakır	Şili	5,390	5,520	630,000
	Peru	2,190	2,300	
	ABD	1,180	1,120	
	Toplam Üretim	15,900	16,200	
Bor	Türkiye	1,300	1,200	210,000
	Arjantin	750	800	
	Şili	608	650	
	Toplam Üretim	3,510	3,500	
Çinko	Çin Halk C.	3,100	3,500	250,000
	Peru	1,510	1,580	
	Avustralya	1,290	1,450	
	Toplam Üretim	11,200	12,000	
Feldspat	İtalya	4,700	4,700	-
	Türkiye	4,210	4,500	
	Çin Halk C.	2,000	2,000	
	Toplam Üretim	20,000	20,000	
Manyezit	Çin Halk C.	3,170	3,200	2,400,000
	Türkiye	576	600	
	K.Kore	346	350	
	Toplam Üretim	5,510	5,580	
Kurşun	Şili	5,390	5,520	630,000
	Peru	1,275	1,285	
	ABD	1,180	1,120	
	Toplam Üretim	15,900	16,200	
Demir Cevheri	Çin Halk C.	880	900	180,000
	Avustralya	394	420	
	Brezilya	300	370	
	Toplam Üretim	2,240	2,400	

Kaynak; USGS-MCS, 2011

Dünya maden rezervlerinde önemli payları olduğu gibi dünya maden üretiminde de rol oynayan ülkelerin başında ABD, Çin, Güney Afrika, Kanada, Avustralya ve Rusya gelmektedir.

Dünya Madencilik Sektörü İhracat Rakamları

2009 yılı toplam Dünya ihracat rakamlarına bölgesel ölçekte bakıldığında, küresel düzeyde yaşanan ekonomik durgunluk nedeni ile bir önceki yıla oranla %36 düşüş kaydedildiği görülmektedir. 2009 yılında %36 düşüş yaşayan dünya toplam ihracatı, 2010 yılında bu kaybı telafi ederek %34 artış ile yılı kapatmıştır.

2010 yılı Dünya ülkelerinden yapılan toplam yakıtlar ve madencilik ürünleri ihracatının %21'i Avrupa'dan, %20'si Orta Doğu'dan, %18'i Asya'dan, %12'si BDT ülkelerinden, %11'i Afrika'dan, %10'u K.Amerika'dan gerçekleştirilmiştir.

**Tablo 2. Bölgeler İtibarı ile Yakıt ve Madencilik Ürünleri İhracatı
(Değer: Milyar ABD \$)**

	2009	2010	2010 Değişim Oranı (%)
Dünya	2.263	3.026	34
Avrupa			
Dünya	483	623	29
Avrupa	380	495	30
K.Amerika	34	40	18
Asya	23	29	26
Afrika	16	23	44
Ortadoğu	7	9	29
Bağımsız Devletler T.	4	5	25
G. ve Orta Amerika	3	5	67
Orta Doğu			
Dünya	469	609	30
Asya	309	392	27
Avrupa	47	72	53
K.Amerika	39	52	33
Ortadoğu	20	14	-30
Afrika	11	13	18
G. ve Orta Amerika	3	4	33
Asya			
Dünya	386	540	40
Asya	318	444	40
Avrupa	26	32	23
K.Amerika	14	20	43
Orta Doğu	10	14	40
G. ve Orta Amerika	6	11	83
Afrika	6	10	67
Bağımsız Devletler T.	1	2	100
Bağımsız Devletler T.			
Dünya	284	376	32
Avrupa	192	244	27
Asya	34	59	74
Bağımsız Devletler T.	32	35	9
K.Amerika	18	26	44
Orta Doğu	4	6	50
G. ve Orta Amerika	2	2	-
Afrika	1	1	-
Afrika			
Dünya	246	333	35
Avrupa	95	118	24
Asya	66	94	42
K.Amerika	57	73	28
Afrika	14	24	71
S. ve Orta Amerika	8	11	38
Orta Doğu	2	3	50
Bağımsız Devletler T.	1	0	-100
K.Amerika			
Dünya	218	299	37

K.Amerika	133	180	35
Asya	32	44	38
Avrupa	30	42	40
G. ve Orta Amerika	17	27	59
Afrika	3	3	-
Orta Doğu	2	2	-
Bağımsız Devletler T.	0	1	100
G. ve Orta Amerika			
Dünya	178	244	37
K.Amerika	59	79	34
Asya	49	73	49
G. ve Orta Amerika	41	51	24
Avrupa	25	36	44
Afrika	1	2	100
Orta Doğu	1	2	100
Bağımsız Devletler T.	1	0	-100

Kaynak: WTO,2011

Rapora konu ürünlerin 2010 yılı Dünya geneli ihracat miktarı bir önceki yıla oranla yaklaşık %50 oranında artış göstermiş olup bu miktarın %53,5'ni metal cevherleri, cüruf ve kül, %32,5'ni mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar, %7,6'sını demir ve çelik, %5,6'sını tuz, kükürt, toprak ve taşlar, alçılar ve çimento, %0,8'sini ise çeşitli eşya başlığı altında yer alan ürünler oluşturmaktadır.

Tablo3. Dünya Madencilik İhracatının Ürün Dağılımı (Milyon ABD \$)

GTIP İkili Kodu	GTIP İkili Adı	2009	2010
25	Tuz,kükürt,toprak ve taşlar,alçılar ve çimento	15.339	19.847
26	Metal cevherleri,cüruf ve kül	114.164	188.966
27	Mineral yakıtlar,mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar	87.218	114.939
72	Demir ve çelik	16.206	26.972
96	Çeşitli eşya	2.055	2.411
Toplam		234.984.	353.136

Kaynak: ITC

Dünya Madencilik Ürün Fiyatları

Başlıca madencilik ürünlerinin dünya piyasalarındaki ortalama fiyatlarına baktığımızda altında yaşanan sürekli artış dışında diğer ürünlerin 2008 yılına kadar artış trendini koruduğu, 2009 yılında yaşanan kriz sonucu talebin düşmesi ile fiyatların gerilediği, 2010 yılında tekrar artışa geçen fiyatların 2011 yılının Ağustos ayına kadar ortalama fiyatların üzerinde seyrettiği ancak bu tarihten itibaren ekonomik göstergelere bağlı olarak keskin bir düşüş yaşandığı gözlemlenmektedir. 2012 Ocak-Şubat dönemi içerisinde metalik ve endüstriyel hammadde fiyatlarında göreceli bir artış yaşandığı ancak henüz bir önceki yıl ortalama fiyatlarına ulaşmadığı görülmüştür.

Tablo 4.Ortalama Fiyatlar

Yıl	Demir Cevheri** ABD Doları/dmtu	Termal Kömür** ABD Doları/ton	Bakır* ABD Doları/ton	Altın* ABD Doları/onca	Alüminyum* ABD Doları/ton
2003	30	27	1.789	364	1.431
2004	36	44	2.868	410	1.717
2005	62	53	3.684	445	1.900
2006	73	53	6.725	604	2.568
2007	80	56	7.124	697	2.638
2008	145	125	6.938	872	2.567
2009	97	70	5.178	974	1.671
2010	205	98	7.558	1.227	2.200

*Kaynak:LME, **AME Group

TÜRKİYE MADENCİLİK SEKTÖRÜ

Genel Görünüm

Ülkemizin karmaşık jeolojik ve tektonik yapısı çok çeşitli maden yataklarının bulunmasına olanak sağlamıştır. Günümüzde dünyada yaklaşık 90 çeşit madenin üretimi yapılmaktayken ülkemizde 60 civarında maden türünde üretim yapılmaktadır.

Başta endüstriyel ham maddeler olmak üzere, bazı metalik madenler, linyit ve jeotermal kaynaklar gibi enerji ham maddeleri açısından ülkemiz zengindir. Ancak birkaç maden dışında dünya ölçeğindeki rezervlerimiz kısıtlıdır. Dünyada üretimi ve ticareti yapılan 90 çeşit maden ve mineralden sadece 13'ünün ekonomik ölçekteki varlığı henüz saptanamamıştır. Ülkemiz 50 çeşit madende kısmen yeterli kaynaklara sahipken, 27 maden ve mineralin günümüzde bilinen rezervleri ve kaliteleri ekonomik madencilik için yetersizdir. Ülkemizin, maden kaynakları ve çeşitliliği bakımından kendi kendine kısmen yeterli olan ülkeler arasında yer aldığı söylenebilir.

Ülkemizin zengin olduğu madenler arasında ilk sırayı dünya rezervlerinin % 72'sini oluşturan bor mineralleri almaktadır. Bor dışında trona (doğal soda), kaya tuzu, sodyum sülfat, perlit, ponza, feldspat, bentonit, barit, manyezit, alçı taşı, stronsiyum tuzları, zeolit, sepiyolit, mermer ve doğal taşlar, kuvars, kuvarsit, zımpara taşı gibi endüstriyel ham maddeler ile boksit ve krom gibi metalik madenler ve linyit gibi enerji ham maddeleri ülkemizin zengin kaynaklara sahip olduğu başlıca madenlerdir.⁶

Sektöre ilişkin düzenlenen yatırım teşvik belgelerinin yıllar itibarı ile dağılımına baktığımızda 2010 yılında gerek adet gerek ise sabit yatırım olarak önemli bir artışın yaşandığı ancak bu artışın 2011 yılında devam etmediği görülmektedir. Yatırım teşvik belgeleri ile sağlanan istihdam açısından da madencilik sektörü diğer sektörlerin gerisinde yer almıştır.

⁶ TBMM Madencilik Araştırma Komisyon Raporu,2010

Tablo 5. Yatırım Teşvik Belgelerinin Sektörel Dağılımı

Yıl	Tarım	Madencilik	İmalat	Enerji	Hizmetler	Toplam
Belge Sayısı						
2007	111	156	2.336	105	808	3.516
2008	124	168	2.781	158	813	4.044
2009	105	165	1.717	127	608	2.722
2010	524	267	2.422	165	1.126	4.504
2011	259	302	2.560	214	1.284	4.619
Sabit Yatırım (x1000 TL)						
2007	306.936	863.655	14.225.827	4.636.805	10.258.075	30.291.301
2008	393.249	730.808	13.823.650	11.585.826	9.305.713	35.839.248
2009	461.949	1.070.526	13.819.633	11.329.372	10.041.682	36.723.164
2010	3.278.360	2.034.824	38.411.670	9.555.278	13.546.112	66.826.246
2011	1.639.439	1.502.768	24.275.385	15.342.054	15.094.836	57.854.485
İstihdam (Kişi)						
2007	3.112	5.866	104.515	4.949	60.044	178.486
2008	3.250	5.473	89.466	5.468	47.653	151.310
2009	2.674	4.269	60.530	2.305	31.802	101.580
2010	15.905	6.077	81.294	3.017	52.462	158.755
2011	7.203	6.146	72.155	4.647	41.974	132.125

Kaynak; T.C. Ekonomi Bakanlığı

Madencilik Sektörü İhracat ve İthalatı

2011 yılı rakamları ile ülkemizde üretilip ihraç edilen madencilik ürünlerine (Ek-4.1) ikili GTİP bazında baktığımızda toplam ihracatın %59,9'nun metal cevherleri, cüruf ve kül, %33,4'nün tuz, kükürt, toprak ve taşlar, alçılar ve çimento, demir cevheri, %6,3'nin demir ve çelik geri kalan %0,4'nin ise mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar ile çeşitli eşyadan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 6. Madencilik İhracatı (Değer: 1000 ABD \$)
İkili GTİP Bazda

GTİP İkili Kodu	GTİP İkili Adı	2011
25	Tuz,kükürt,toprak ve taşlar,alçılar ve çimento	700.254
26	Metal cevherleri,cüruf ve kül	1.254.731
27	Mineral yakıtlar,mineral yağlar ve müstahsalları,mumlar	6.420
72	Demir ve çelik	131.409
96	Çeşitli eşya	2.840
Toplam		2.095.656

Mermer ve doğaltaş hariç madencilik sektör ihracatına konu başlıca ürünler ise krom, bakır, bor, çinko, feldspat, manyezit, kurşun ve demir cevheri olup, sektör ihracatının toplam ihracatımız içindeki oranı 2010 yılında %1,76 iken 2011 yılında bu oran %1,56 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 7.Sektör İhracatının Genel İhracata Oranı (Değer: Milyar ABD \$)

	2007	2008	2009	2010	2011
Sektör İhracatı	1,4	1,7	1,2	2,0	2,0
Genel İhracat	107	132	102	113	134
Oran (%)	1,35	1,36	1,19	1,76	1,56

2011 yılı rakamları ile ülkemize ithal edilen madencilik ürünlerine ikili GTİP bazında baktığımızda ise toplam ithalatın %63,3'nin mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar, %19,5'nin metal cevherleri, cüruf ve kül, %10,6'nin demir ve çelik, %6,3'nin tuz, kükürt, toprak ve taşlar, alçılar ve çimento geri kalan %0,1'inin ise çeşitli eşyadan oluştuğu görülmektedir.

**Tablo 8. Madencilik İthalatı (Değer: Milyon ABD \$)
İkili GTİP Bazda**

GTİP İkili Kodu	GTİP İkili Adı	2011
25	Tuz,kükürt,toprak ve taşlar,alçılar ve çimento	407
26	Metal cevherleri,cüruf ve kül	1.265
27	Mineral yakıtlar,mineral yağlar ve müstahsalları,mumlar	4.103
72	Demir ve çelik	690
96	Çeşitli eşya	9
Toplam		6.484

Madencilik sektör ithalatına konu başlıca ürünler taşkömürü, demir cevheri, ferro alyajlar, alüminyum, kil ve manyezit olup, sektör ithalatının toplam ithalatımız içindeki oranı 2010 yılında %2,81 iken 2011 yılında bu oran %2,69 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 9.Sektör İthalatının Genel İthalata Oranı(Değer: Milyar ABD \$)

	2007	2008	2009	2010	2011
Sektör İthalatı	4,2	5,6	4,7	5,2	6,4
Genel İthalat	170	201,9	140,9	185,5	240,8
Oran (%)	2,49	2,77	3,37	2,81	2,69

2007 yılında sektörel bazda ihracatın ithalatı karşılama oranı %34 olarak gerçekleşmiş, 2009 yılında küresel pazarların tamamında yaşanan durgunluğa paralel ihracatta yaşanan düşüş sonrası bu oranın %25'e kadar gerilediği ancak yıllar itibarı ile genelde %30'un üzerinde gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 10.İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (Değer: Milyar ABD \$)

	2007	2008	2009	2010	2011
Sektör İhracatı	1,4	1,7	1,2	2,0	2,0
Sektör İthalatı	4,2	5,6	4,7	5,2	6,4
Oran (%)	34,09	31,93	25,63	38,51	32,32

Ülkemiz madencilik sektöründe başlıca ihracata konu ilk on beş ürün, sektörün genel toplamı içerisinde %94 gibi yüksek bir orana sahiptir.

Tablo 11 İhracata Konu İlk On beş Ürün

GTİP Dörtlü Kodu	GTİP Dörtlü Adı	2011 İhracatı (ABD \$)	Oran (%)
2610	Krom Cevherleri ve Konsantreleri	465.388.718	22,2
2603	Bakır Cevherleri ve Konsantreleri	364.875.816	17,4
2528	Tabii Boratlar vb. Konsantreleri	202.971.161	9,7
2608	Çinko Cevherleri ve Konsantreleri	202.839.095	9,7
7202	Ferro Alyajlar	131.409.943	6,3
2529	Feldispat; Lösit; Nefelin ve Siyenit Nefelin; Florspat	130.881.413	6,2
2519	Magnezit, Erimiş Yanmış Manyezi	90.465.857	4,3
2607	Kurşun Cevherleri ve Konsantreleri	88.799.925	4,2
2520	Alçı Taşı, Anhidrit ve Alçıklar	72.116.802	3,4
2530	Tarifenin Başka Yerinde Yer Almayan Mineral Maddeler	46.109.909	2,2
2508	Diğer Killer	39.212.171	1,9
2506	Kuvars (tabii kuvar hariç) Kuvarsit	37.289.770	1,8
2619	Cüraf, Moloz ve Demir/Çeliğin İmalinden Elde Edilen Diğer Döküntüler	30.563.018	1,5
2501	Tuz, Saf Sodyum Klorür ve Deniz Suyu	30.479.859	1,5
2601	Demir Cevherleri ve Konsantreleri	29.239.524	1,4
	Diğerleri	133.013.999	6,3
	Toplam	2.095.656.980	100

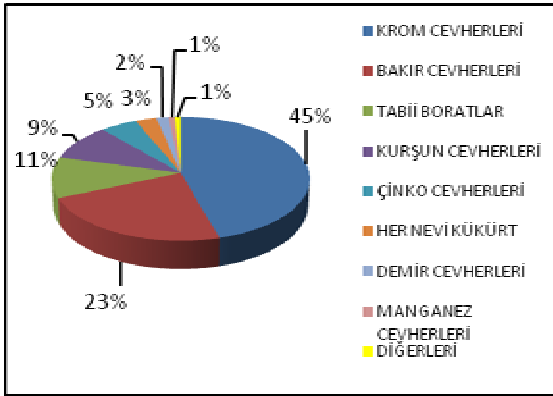
Sektör tarafından gerçekleştirilen ihracatın ülkelere göre dağılımı incelendiğinde, en fazla ihracat yapılan ilk on ülkenin toplam ihracatın yaklaşık %70'ni oluşturduğu görülmektedir. Bununla beraber, Çin'e yapılan ihracat toplam ihracatın %40'ını oluştururken ikinci sırada yer alan İtalya'nın toplam ihracat içerisindeki payı ise sadece %4,5 civarında kalmaktadır. Bu rakamlar madencilik sektöründe, Çin'in pazar olarak etkin durumunu açıkça ortaya koymaktadır.

Tablo 12. İhracat Gerçekleştirilen İlk On Ülke (Milyon ABD \$)

Ülke	2009	2010	2011
Çin Halk C.	609	920	845
İtalya	53	76	96
Belçika	40	102	94
Bulgaristan	22	100	71
Rusya F.	32	52	67
Hindistan	25	52	64
ABD	12	47	62
İspanya	36	42	61
Avusturya	35	45	59
İsveç	25	50	55
Toplam	894	1.488	1.478

Çin'e ihracatın %45'ini Krom, %23'nü Bakır, %11'ni Tabii Boratlar, %9'nu Kurşun, %5'ni Çinko, %3'nü Her Nevi Kükürt, %2'ni Demir, %1'ni Manganez ve %1'ni diğerleri oluşturmaktadır.

Şekil 2. Çin'e İhraç Edilen Ürünler

“25.Tuz, Kükürt, Toprak ve Taşlar, Alçılar ve Çimento” İhracatı

İlgili GTİP altında 2011 yılında gerçekleştirilen toplam ihracat, bir önceki yıla oran ile %19'luk artış ile 700.254.905 ABD doları olarak gerçekleşmiştir. İhracat miktarı en fazla olan ilk beş ürünün ihracat miktarı, bu GTİP altında gerçekleştirilen toplam ihracatın %77'ni oluşturmaktadır.

Tablo13.25 GTİP Nolu Ürünlerin İhracatı (Değer: ABD \$)

GTİP Dörtlü Kodu	GTİP Dörtlü Adı	2009	2010	2011
2528	Tabii boratlar vb. Konsantreleri	104.225.566	167.234.374	202.971.161
2529	Feldispat; lösit; nefelin ve siyenit nefelin; florspat	86.954.887	104.916.911	130.881.413
2519	Magnezit, erimiş yanmış manyezi	57.992.278	69.229.785	90.465.857
2520	Alçı taşı, anhidrit ve alçılar	67.406.193	68.706.995	72.116.802
2530	Tarifenin başka yerinde yer almayan mineral maddeler	35.043.229	46.261.184	46.109.909
2508	Diğer killer	26.096.187	32.278.631	39.212.171
2506	Kuvars (tabii kumlar hariç)kuvarsit	19.570.115	29.562.527	37.289.770
2501	Tuz, saf sodyum klorür ve deniz suyu	3.948.470	17.120.216	30.479.859
2511	Tabii baryum sülfat (barit)tabii baryum karbonat	13.516.384	19.481.822	17.121.592
2513	Sünger taşı, zımpara taşı (tabii korindon ve diğer tabii aşındırıcılar)	13.816.645	16.686.667	12.740.434
2503	Her nevi kükürt (süblime, presipite ve koloidal kükürt hariç)	339.026	2.971.420	10.729.499
2507	Kaolin ve diğer kaolinli killer	2.271.881	4.878.806	2.999.299
2518	Dolomit	1.644.815	2.040.298	2.515.781
2512	Silisli fosil unlar (kiselgur tripolit, diatomit vs.)	3.133.766	2.893.201	1.985.972
2526	Tabii steatit (sabun taşı) ve talk	613.776	1.178.767	1.068.607
2504	Tabii grafit	188.218	182.214	983.449
2525	Mika ve mika döküntüleri	159.586	195.223	343.117
2510	Tabii kalsiyum; tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	16.131	401.554	238.763
2502	Kavrulmamış demir piritleri	152	965	959
2524	Amyant (asbest)	874	1.931	491
	Toplam	436.938.179	586.223.491	700.254.905

İlgili GTİP altında 2011 yılında gerçekleştirilen ihracatın ülkelere göre dağılımında ilk on ülke ihracat miktarı, toplam ihracatın %60'nı oluşturmaktadır. Bu ülkelere gerçekleştirilen ihracat miktarında bir önceki yıla oranla %21 artış gerçekleşmiştir. Bu GTİP altında yer alan ürünlerin ihraç edildiği başlıca ülkeler Çin, İtalya, Avusturya, İspanya, Rusya Federasyonu, ABD, Almanya, Ukrayna, Hollanda ve Tayvan olarak sıralanmaktadır. 2011 yılı içerisinde Serbest Bölgelere yapılan ihracat miktarı ise bu GTİP altında yapılan toplam ihracatın %3 civarında gerçekleşmiştir.

Tablo 14.İhracat Gerçekleştirilen İlk On Ülke (Değer: ABD \$)

Ülke	2009	2010	2011
Çin Halk C.	45.353.413	76.518.839	93.628.835
İtalya	49.102.094	61.073.481	74.975.550
Avusturya	31.575.175	36.843.193	45.831.523
İspanya	22.621.257	29.646.700	40.843.933
Rusya F.	22.316.251	35.487.139	37.529.518
ABD	8.320.632	25.511.001	32.310.041
Almanya	14.507.419	18.036.294	31.016.877
Ukrayna	19.078.234	26.953.961	27.763.818
Hollanda	17.540.018	21.259.142	20.839.221
Tayvan	12.688.705	17.275.805	19.784.987
Toplam	243.103.198	348.605.555	424.524.303

2010 rakamları ile bu GTİP altındaki ürünlerin Dünya ticareti incelendiğinde, en büyük ilk üç ihracatçı ülkenin Çin, ABD ve Almanya olduğu, ilk on ihracatçı ülkenin Dünya ihracatının yaklaşık %48'ni gerçekleştirdiği, Türkiye'nin ise bu sıralamada 13 üncü sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 15. İlk On İhracatçı Ülke (Değer: 1000 ABD \$)

Ülke	2008	2009	2010
Çin Halk C.	2.408.414	1.269.615	2.216.353
ABD	1.620.872	1.166.129	1.551.338
Almanya	1.340.535	959.593	1.141.914
Fas	2.347.077	587.115	1.118.624
Kanada	2.315.394	636.732	837.192
Rusya F.	2.047.112	616.244	633.924
Hollanda	686.049	513.965	550.589
İspanya	434.658	409.296	548.783
Belçika	595.524	426.643	522.437
Brezilya	504.995	400.753	438.412
Toplam	14.300.630	6.986.085	9.559.566
G. Toplam	27.373.086	15.339.668	19.847.121

Kaynak:ITC

3.3 “26.Metal Cevherleri, Cüruf ve Kül” İhracatı

İlgili GTİP altında 2011 yılında gerçekleştirilen toplam ihracat, bir önceki yıla oran ile %3,2'lik bir düşüş ile 1.254.731.137 ABD doları olarak gerçekleşmiştir. İhracat miktarı en fazla olan ilk beş ürünün ihracat miktarı, bu GTİP altında gerçekleştirilen toplam ihracatın %92'ni oluşturmaktadır.

Tablo 16. 26 GTİP Nolu Ürünlerin İhracatı (Değer: ABD \$)

GTİP Dörtlü Kodu	GTİP Dörtlü Adı	2009	2010	2011
2610	Krom cevherleri ve konsantreleri	267.640.403	481.968.988	465.388.718
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	284.596.721	481.565.921	364.875.816
2608	Çinko cevherleri ve konsantreleri	95.608.297	195.486.752	202.839.095
2607	Kurşun cevherleri ve konsantreleri	20.800.782	62.637.667	88.799.925
2619	Cüruf, moloz ve demir/çeliğin imalinden elde edilen diğer döküntüler	3.919.820	8.817.741	30.563.018
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	187.900	18.664.531	29.239.524
2617	Diğer metal cevherler ve konsantreleri	5.400.030	12.522.216	24.519.863
2604	Nikel cevherleri ve konsantreleri	4.622.724	7.237.755	16.670.650
2602	Manganez cevherleri ve konsantreleri	7.065.020	7.400.871	15.708.866
2620	Metalleri/metal bileşiklerini içeren küller ve kalıntılar	6.872.370	4.530.684	5.966.617
2606	Aluminyum cevherleri ve konsantreleri	2.935.871	11.235.290	5.408.735
2618	Demir ve çeliğin imalinden elde edilen granüle cüruf	2.099.137	1.970.195	2.121.305
2613	Molibden cevherleri ve konsantreleri	1.139.124	1.308.862	
2616	Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	136.914	586.794	515.935
2614	Titanyum cevherleri ve konsantreleri	122.969	127.225	493.587
2609	Kalay cevherleri ve konsantreleri	110.245	68.289	127.614
2621	Diğer cüruf ve küller	47.717	476.247	114.573
2615	Niyobyum, tantalyum, vanadyum, zirkonyum cevherleri vb. Konsantreleri	1.465		68.434
2605	Kobalt cevherleri ve konsantreleri	1.012	474	
	Toplam	702.169.397	1.296.436.764	1.254.731.137

İlgili GTİP altında 2011 yılında gerçekleştirilen ihracatın ülkelere göre dağılımında ilk on ülke ihracat miktarı, toplam ihracatın %93'nü oluşturmaktadır. Bu ülkelere gerçekleştirilen ihracat miktarında bir önceki yıla oranla %5,7 düşüş yaşanmıştır. Toplam ihracatın yaklaşık %59'u Çin'e gerçekleştirilirken ikinci sıradaki Belçika ise toplam ihracatın ancak %5'ni oluşturmaktadır.

Tablo 17. İhracat Gerçekleştirilen İlk On Ülke (Değer: ABD \$)

Ülke	2009	2010	2011
Çin Halk C.	531.775.024	834.592.487	748.946.116
Belçika	28.576.155	82.230.992	65.439.590
Bulgaristan	15.538.173	93.170.610	64.202.723
Hindistan	19.249.581	44.247.717	52.982.126
Finlandiya	17.202.889	40.443.538	51.824.650
İsveç	23.473.368	47.470.300	50.916.397
Rusya F.	10.489.143	16.822.140	30.009.709
Avustralya	12.268.306	15.811.769	22.723.644
İspanya	13.938.931	11.082.233	16.797.063
Hollanda	-	7.138.591	15.645.266
Toplam	683.775.513	1.244.003.339	1.172.924.718

2010 rakamları ile bu GTİP altındaki ürünlerin Dünya ticareti incelendiğinde, en büyük ilk üç ihracatçı ülkenin Avustralya, Brezilya ve Şili olduğu, ilk on ihracatçı ülkenin Dünya ihracatının yaklaşık %78'ni gerçekleştirdiği görülmektedir.

Tablo 18. İlk On İhracatçı Ülke (Değer: 1000 ABD \$)

Ülke	2008	2009	2010
Avustralya	33.616.657	29.729.503	54.354.539
Brezilya	18.674.280	14.407.288	30.784.389
Şili	12.866.901	10.342.853	15.164.907
Peru	8.182.906	6.433.034	9.716.062
G. Afrika	6.723.935	5.537.000	9.292.004
Endonezya	4.113.956	5.656.870	7.914.229
Hindistan	6.221.255	5.650.399	6.848.439
Kanada	5.750.587	4.947.188	5.944.760
ABD	5.181.865	3.094.256	4.412.436
İsveç	2.549.372	1.582.280	2.973.520
Toplam	103.881.714	87.380.671	147.405.285
Genel Toplam	143.126.352	114.164.277	188.966.158

Kaynak: ITC

3.4 “27.Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar ve Müstahsalları, Mumlar” İhracatı

İlgili GTİP altında 2011 yılında gerçekleştirilen toplam ihracat, bir önceki yıla oran ile %8’lik bir düşüş ile 6.420.511 ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 19. 27 GTİP Nolu Ürünlerin İhracatı (Değer: ABD \$)

GTİP Dörtlü Kodu	GTİP Dörtlü Adı	2009	2010	2011
2702	Linyit (siyah kehribar hariç)	704.835	357.096	2.635.175
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	532.103	5.813.760	1.689.624
2703	Turb (turb döküntüleri dahil)	251.646	367.438	1.538.896
2704	Taşkömürü, linyit ve turbdan elde edilen kok/sömikok, karni kömürü	394.803	460.314	556.816
	Toplam	1.883.387	6.998.608	6.420.511

İlgili GTİP altında 2011 yılında gerçekleştirilen ihracatın ülkelere göre dağılımında ilk on ülke ihracat miktarı, toplam ihracatın %90’nı oluşturmaktadır. Bu GTİP altında yer alan ürünlerin ihraç edildiği başlıca ülkeler Yunanistan, Fas, Irak, K.K.T.C, Suriye, Gürcistan, Türkmenistan, Azerbaycan, Bulgaristan ve Almanya olarak sıralanmaktadır.

Tablo 20. İhracat Gerçekleştirilen İlk On Ülke (Değer: ABD \$)

Ülke	2009	2010	2011
Yunanistan	-	-	2.441.923
Fas	-	119.640	1.385.000
Irak	49.908	62.958	1.255.582
K.K.T.C.	638.811	346.737	181.848
Suriye	301.789	64.112	158.108
Gürcistan	12.228	16.752	159.036
Türkmenistan	50.548	29.714	148.953
Azerbaycan	30.658	62.619	42.970
Bulgaristan	32.072	19.400	24.713
Almanya	-	953	284
Toplam	1.116.014	722.885	5.798.417

2010 rakamları ile bu GTİP altındaki ürünlerin Dünya ticareti incelendiğinde, en büyük ilk üç ihracatçı ülkenin Avustralya, Endonezya ve ABD olduğu, ilk on ihracatçı ülkenin Dünya ihracatının yaklaşık %85'ni gerçekleştirdiği görülmektedir.

Tablo 21. İlk On İhracatçı Ülke (Değer: 1000 ABD \$)

Ülke	2008	2009	2010
Avustralya	39.252.884	30.941.632	38.572.783
Endonezya	10.492.023	13.824.931	18.508.822
ABD	8.219.878	6.175.556	10.094.288
Rusya F.	8.628.933	7.759.035	9.703.094
Kanada	6.090.555	4.640.348	6.091.550
Kolombiya	5.043.330	5.416.381	6.015.180
Çin Halk C.	11.117.239	2.579.624	3.642.047
Polonya	3.980.095	2.036.056	3.484.278
Vietnam	1.388.459	1.316.558	1.930.647
Ukrayna	320.436	166.541	444.543
Toplam	94.533.832	74.856.662	98.487.232
G.Toplam	109.738.992	87.218.880	114.939.527

Kaynak:ITC

3.5 “72.Demir ve Çelik” İhracatı

İlgili GTİP altında 2011 yılında gerçekleştirilen toplam ihracat, bir önceki yıla oran ile %13'lük bir artış ile 131.409.943 ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 22. 72 GTİP Nolu Ürünlerin İhracat Miktarı (Değer: ABD \$)

GTİP Dörtlü Kodu	GTİP Dörtlü Adı	2009	2010	2011
7202	Ferro alyajlar	72.191.767	115.631.133	131.409.943
	Toplam	72.191.767	115.631.133	131.409.943

İlgili GTİP altında 2011 yılında gerçekleştirilen ihracatın ülkelere göre dağılımında ilk on ülke ihracat miktarı, toplam ihracatın %74'nü oluşturmaktadır. Bu GTİP altında yer alan ürünlerin ihraç edildiği başlıca ülkeler ABD, Hollanda, Belçika, İtalya, Tayland, Slovenya, Japonya, Kanada, Tayvan ve İspanya olarak sıralanmaktadır.

Tablo 23. İhracat Gerçekleştirilen İlk On Ülke (Değer: ABD \$)

Ülke	2009	2010	2011
ABD	2.644.401	20.624.092	26.493.413
Hollanda	13.842.681	23.543.787	17.026.992
Belçika	5.259.609	8.656.030	12.630.839
İtalya	1.630.402	9.604.784	8.612.961
Tayland	2.046.651	2.124.720	7.302.097
Slovenya	739.692	4.081.158	6.234.910
Japonya	1.136.365	6.608.690	5.763.097
Kanada		3.000.189	5.682.629
Tayvan	893.463	1.139.368	4.494.085
İspanya	300.298	1.492.587	3.457.632
Toplam	28.493.562	80.875.405	97.698.655

2010 rakamları ile bu GTİP altındaki ürünlerin Dünya ticareti incelendiğinde, en büyük ilk üç ihracatçı ülkenin G. Afrika, Çin ve Hindistan olduğu, ilk on ihracatçı ülkenin Dünya ihracatının yaklaşık %68'ni gerçekleştirdiği görülmektedir.

Tablo 24. İlk On İhracatçı Ülke (Değer: 1000 ABD \$)

Ülke	2008	2009	2010
G.Afrika	5.654.388	2.657.153	4.670.844
Çin Halk C.	5.936.947	1.233.618	2.216.667
Hindistan	1.722.798	775.529	2.099.406
Brezilya	2.306.535	1.427.334	2.038.954
Kazakistan	2.959.944	1.187.838	1.825.670
Rusya F.	1.869.465	1.269.469	1.496.515
Ukrayna	1.654.214	706.825	1.199.147
Hollanda	1.066.035	746.761	1.178.080
Kolombiya	864.052	726.195	967.811
Belçika	1.318.119	475.570	754.874
Toplam	25.352.497	11.206.292	18.447.968
Genel Toplam	35.868.940	16.206.450	26.972.893

3.5 “96.Çeşitli Eşya” İhracatı

İlgili GTİP altında 2011 yılında gerçekleştirilen toplam ihracat, bir önceki yıla oran ile %5'lik bir düşüş ile 2.840.484 ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 25. 96 GTİP Nolu Ürünlerin İhracat Miktarı (Değer: ABD \$)

GTİP Dörtlü Kodu	GTİP Dörtlü Adı	2009	2010	2011
9610	Kayağan taşından arduvaz/diğer maddeden yazı/resim tahtası	2.581.223	2.586.815	2.360.043
9609	Kurşun kalemler, renkli kalemler, kurşun kalem içleri, tebeşir	355.513	231.761	325.121
9602	İşli, yont.elverişli bitki./mineral madde, parafin, reçine, stearin vb'den eşya	230.872	176.136	145.183
9601	İşlenmiş fildişi; kemik, bağa, boynuz, mercan, sedef ve mamulleri	3.478	12.387	10.137
	Toplam	3.171.086	3.007.099	2.840.484

İlgili GTİP altında 2011 yılında gerçekleştirilen ihracatın ülkelere göre dağılımında ilk on ülke ihracat miktarı, toplam ihracatın %76'sını oluşturmaktadır. Bu GTİP altında yer alan ürünlerin ihraç edildiği başlıca ülkeler İsveç, Türkmenistan ve Irak olarak sıralanmaktadır.

Tablo 26. İhracat Gerçekleştirilen İlk On Ülke (Değer: ABD \$)

Ülke	2009	2010	2011
İsveç	1.094.671	1.155.936	945.079
Türkmenistan	157.072	173.889	447.546
Irak	135.222	172.700	268.936
KKTC	78.934	127.003	155.795
Azerbaycan	85.535	84.479	110.912
Bulgaristan	38.269	35.268	70.255
Malta	213	0	54.641
Hollanda	1.271	18.948	45.285
Cezayir	226.680	92.900	41.890
Kazakistan	46.539	42.777	39.782
Toplam	1.864.406	1.903.900	2.180.121

2010 rakamları ile bu GTİP altındaki ürünlerin Dünya ticareti incelendiğinde, en büyük ilk üç ihracatçı ülkenin Çin, Belçika ve Almanya olduğu, ilk on ihracatçı ülkenin Dünya ihracatının yaklaşık %65'ni gerçekleştirdiği görülmektedir.

Tablo 27. İlk On İhracatçı Ülke (Değer: 1000 ABD \$)

Ülke	2008	2009	2010
Çin Halk C.	528.125	509.794	658.221
Belçika	202.654	202.654	202.654
Almanya	187.537	145.220	159.522
ABD	148.432	115.021	128.180
Fransa	117.731	101.509	111.203
Meksika	71.342	64.932	78.652
Endonezya	51.996	48.283	63.671
Brezilya	59.726	50.460	60.462
Hollanda	54.705	54.115	53.987
Hindistan	47.354	45.104	51.060
Toplam	1.469.602	1.337.092	1.567.612
Genel Toplam	2.259.378	2.055.343	2.411.070

Kaynak :ITC

EKLER

Madencilik Sektörü Ürün GTİP'leri

GTİP İkili Kodu	GTİP İkili Adı	GTİP Dörtlü Kodu	GTİP Dörtlü Adı
25	Tuz,kükürt,toprak ve taşlar,alçılar ve çimento	2501	Tuz, saf sodyum klorür ve deniz suyu
		2502	Kavrulmamış demir piritleri
		2503	Her nevi kükürt (süblime, presipite ve koloidal kükürt hariç)
		2504	Tabii grafit
		2506	Kuvars (tabii kuvarlar hariç)kuvarsit
		2507	Kaolin ve diğer kaolinli killer
		2508	Diğer killer
		2510	Tabii kalsiyum; tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir
		2511	Tabii baryum sülfat (barit)tabii baryum karbonat
		2512	Silisli fosil unlar (kieselgur tripolit, diatomit vs.)
		2513	Sünger taşı, zımpara taşı (tabii korindon ve diğer tabii aşındırıcılar)
		2518	Dolomit
		2519	Magnezit, erimiş yanmış manyezi
		2520	Alçı taşı, anhidrit ve alçılar
		2524	Amyant (asbest)
		2525	Mika ve mika döküntüleri
		2526	Tabii steatit (sabun taşı) ve talk
		2528	Tabii boratlar vb. Konsantreleri
		2529	Feldispat; lösit; nefelin ve siyenit nefelin; florspat
		2530	Tarifenin başka yerinde yer almayan mineral maddeler
26	Metal cevherleri, cüruf ve kül	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri
		2602	Manganez cevherleri ve konsantreleri
		2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri
		2604	Nikel cevherleri ve konsantreleri
		2605	Kobalt cevherleri ve konsantreleri
		2606	Alüminyum cevherleri ve konsantreleri
		2607	Kurşun cevherleri ve konsantreleri
		2608	Çinko cevherleri ve konsantreleri
		2609	Kalay cevherleri ve konsantreleri
		2610	Krom cevherleri ve konsantreleri
		2613	Molibden cevherleri ve konsantreleri
		2614	Titanyum cevherleri ve konsantreleri
		2615	Niyobyum, tantalyum, vanadyum, zirkonyum cevherleri vb. Konsantreleri
		2616	Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri
		2617	Diğer metal cevherler ve konsantreleri
		2618	Demir ve çeliğin imalinden elde edilen granüle cüruf

		2619	Cüruf, moloz ve demir/çeliğin imalinden elde edilen diğer döküntüler
		2620	Metalleri/metal bileşiklerini içeren küller ve kalıntılar
		2621	Diğer cüruf ve küller
27	Mineral yakıtlar,mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar
		2702	Linyit (siyah kehribar hariç)
		2703	Turb (turb döküntüleri dahil)
		2704	Taşkömürü, linyit ve turbdan elde edilen kok/sömikok, karni kömürü
72	Demir ve çelik	7202	Ferro alyajlar
96	Çeşitli eşya	9601	İşlenmiş fildişi; kemik, başa, boynuz, mercan, sedef ve mamulleri
		9602	İşli, yont.elverişli bitki./mineral madde, parafin, reçine, stearin vb'den eşya
		9609	Kurşun kalemler, renkli kalemler, kurşun kalem içleri, tebeşir
		9610	Kayağan taşından arduvaz/diğer maddeden yazı/resim tahtası

Dünya Genelinde En Büyük İlk Kırk Şirket

Şirket	Ülke
Agnico-Eagle Mines Limited (*)	Kanada
Anglo American plc	İngiltere
AngloGold Ashanti Limited	G.Afrika
Antofagasta plc	İngiltere
Barrick Gold Corporation	Kanada
BHP Billiton Limited / BHP Billiton plc	Avustralya/ İngiltere
Cameco Corporation	Kanada
China Coal Energy Company Limited	Hong Kong
China Shenhua Energy Company Limited	Hong Kong
Coal India Limited	Hindistan
Compania de Minas Buenaventura SA	Peru
Consol Energy Inc.	ABD
Eurasian Natural Resources Corporation PLC	İngiltere
Fortescue Metals Group Limited	Avustralya
Freeport-McMoRan Copper & Gold Inc.	ABD
Goldcorp Inc.	Kanada
Gold Fields Limited	G.Afrika
Grupo Mexico S.A. de CV	Mexico
Impala Platinum Holdings Limited	G.Afrika
Industrias Penoles S.A.B De CV	Meksika
Ivanhoe Mines Limited	Kanada
Jiangxi Copper Company Limited	Hong Kong
Kazakhmys Plc	İngiltere
KGHM Polska Miedz SA	Polonya
Kinross Gold Corporation	Kanada
MMC Norilsk Nickel	Rusya F.
National Mineral Development Corporation Limited	Hindistan
Newcrest Mining Limited	Avustralya
Newmont Mining Corporation	ABD
Peabody Energy Corporation	ABD
Potash Corporation of Saskatchewan Inc.	Kanada
Rio Tinto plc / Rio Tinto Limited	İngiltere / Avustralya
Shandong Gold Mining Co., Ltd	Çin Halk C.
Shanxi Xishan Coal and Electricity Power Company Limited	Çin Halk C.
Silver Wheaton Corp.	Kanada
Teck Resources Limited	Kanada
The Mosaic Company	ABD
Vale SA	Brezilya
Xstrata plc	İngiltere
Yanzhou Coal Mining Company Ltd	Hong Kong

Kaynak; PWC,2011

4.3 İhracata Konu Ürünlerin Üretimi (Miktar: Ton)

Ürün	2008	2009	2010*
Krom (tüvenan)	5.100.482	6.240.290	
Bakır (tüvenan)	5.208.831	5.173.773	
Tabii Boratlar vb. Konsantreleri	4.998.826	3.923.494	
Çinko Cevherleri ve Konsantreleri (tüvenan)	627.870	362.327	
Feldispat	6.767.500	4.212.547	
Manyezit	677.784	861.180	
Kurşun Cevherleri ve Konsantreleri (tüvenan)	565.374	599.705	
Alçı Taşı	7.338.127	4.369.589	
Kuvars (tabii kumlar hariç) Kuvarsit	1.762.972	1.943.877	
Demir (tüvenan)	4.696.950	3.854.972	

Kaynak; MİGEM, 2012

*2010 Verileri açıklanmamıştır

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

Adres: T.C. Ekonomi Bakanlığı
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Telefon: +90 312 204 75 00
www.ekonomi.gov.tr
<http://blog.ibp.gov.tr>
Çağrı Merkezi: 444 43 63